

Kurkijokelainen

Kurkijokelaisen, hiitolaisen ja karjalaisen hengen vaalija ja ajankohtaisten kysymysten selvittäjä

×

Nro 10 • Perjantaina 11. toukokuuta 2007

58. VUOSIKERTA

Irtonumero 2 € (sis. alv 22 %)

Kurkijoki-Seuran Tampereen osasto 12.4.1987. Vasemmalta: tunnistamaton, Rainar Hakulinen, tunnistamaton, Ester Laiho, Osmo Hartikainen, Olavi Kallioniemi, Kalle Tillonen (takana), Svea Saarinen, Eino Reponen (takana), Ella Kalin, Kaarina Thurman, tunnistamaton (takana), Herta Lehtiö, Hanna Heikkilä, Martta Vaarnas ja Aila Normila.

Kurkijoki-Seuran Tampereen osasto 20 v.

Olavi Kallioniemi esitti tervehdyssanat Tampereen seudun kurkijokelaisten 20-vuotisjuhlassa Kangasalan karjalaisten Karjala-talossa Äijälässä viime lauantaina.

Nyt kun Kurkijoki-Seuran Tampereella toimiva osasto on päässyt 20 vuoden ikään, on paikallaan lyhyesti silmäillä, mitä me menneinä vuosina olemme puuhailleet. Sitä ennen kerroin vähän esihistoriasta.

Sodan jälkeen siirtyi Tampereelle kurkijokelaisia niin, että vuonna 1946 täällä oli 61 kurkijokelais-syntyistä ihmistä. Helsingissä heitä oli 96. Todellisuudessa kurkijokelaisia oli enemmän, sillä monet heistä olivat syntyneet muualla. Vuonna 1983 lukumäärät olivat Tampereella 152 ja Helsingissä 533.

Tampereelle muuttaneista lienee ollut suurin osa Elisenvaarasta, joukossa varmasti rautatieläisiä ja kauppojen henkilökuntaa. Oli myös kolme opettajaa, nimittäin Elisenvaaran kummankin kansakoulun johtajat Emil Karhu ja Antti Jussila sekä lehtori Hellin Koskivaara yhteiskoulusta. Koska olemme kaikki samalla työllä leipämme hankkineet, poimin itsekäästi heidät esiin tuosta

joukosta.

Antti Jussilan toiminta tuli kautta maan tunnetuksi Nekalan koulun lapsikuoron kouluttajana ja johtajana silloin, kun heidän *Kesäillan valssinsa* oli yksi radion toivotuimpia esityksiä. Hän muutti sitten Helsinkiin ja katosi julkisuudesta. Pääsen tässä yhteydessä sopivasti muinaisiin roomalaisiin saakka, sillä mieleeni tulee Caesarin sanonta, kun hän pienen kaupungin läpi kulkiessaan kertoi, että olisi mieluummin siellä ensimmäisenä kuin Roomassa toisena.

Emil Karhu toimi Rahan koulun johtajana juuri silloin, kun uusi rakennus valmistui. Se oli sellainen erikoisuus, että sitä käytiin kaukaakin katsomassa. Karhu oli kuollut ja Jussila muuttanut pois, ennen kuin meidän perheemme tuli tänne Tampereelle. Hellin Koskivaara oli yhteiskoulussa luokanvalvojamme sen yhden kuukauden, minä ennätimme syksyllä 1939 koulua käydä. Kerran kävin hänen luonaan muuttuani Tampereelle.

Koskivaara ja Karhu kuuluivat Tampereella toimineeseen Elisenvaaran kerhoon, joka perustettiin marraskuun 26. päivänä 1948. Se vietti joulukuun alussa vuonna 1958 kymmenvuotisjuhlaansa, josta oli kirjoituksia ja Osmo

Mälkiän ottama valokuva Kurkijokelaisessa. Kuvassa on 30 henkeä. Useat Elisenvaara-kerhossa toimineet ovat olleet myöhemmin myös meidän toiminnassamme aktiivisesti mukana. Kokouksesta lehteen kirjoittanut nimimerkki kertoo: ”Yhtymällämme ei ole sääntöjä eikä sovittuja toimintatapoja. Kokoonnumme vaan kutsusta kodeissamme laulaen ja rupertellen koskaan unohtamatta Elisenvaaraa, Kurkijokea ja Karjalaa.”

Toiminnan aloittaminen

Tuon seuran olemassaolo selvisi minulle vasta, kun sen toiminta oli hiipunut. Osa jäsenistä oli tullut vanhaksi tai kuollut, osa muuttanut muualle. Pääsin eläkkeelle kesällä 1985. Sen jälkeen aloin suunnitella elisenvaaralaisten toiminnan uudelleen aloittamista, johon Viljo Hakulinenkin kehotti. Päätin kuitenkin, että mukaan pitäisi saada kaikki Tampereella asuvat kurkijokelaiset.

Hyllyssäni on 1960-luvun lopussa valmistunut teos *Siirtokarjalaisten tie*, neljän paksun kirjan ja erillisen osoiteluettelon muodostama kokonaisuus. Siinä piti olla kaikkien ennen vuotta 1929 syntyneiden siirtolaisten nimet ja asuinpaikat ym. tietoja. Ei kui-

tenkaan ollut. Oli sentään paljon näillä seuduilla asuvien kurkijokelaisten nimiä. Tarkistin puhelinluettelosta heidän osoitteitaan ja lähetin yli 50 kutsua alkajaisilaisuuteen, joka pidettiin Tampereen Rautatieläisten talossa marraskuun 15. päivänä 1986.

Kurkijoki-Seuran johdon kanssa sovimme, että he tulevat tänne toimintaamme aloittamaan. Sain luvan lähettää kutsut Kurkijoki-Seuran nimissä. Kuka pa olisi tullut yksityisen ihmisen kutsusta? Helsingistä tulivat ainakin Aune Raitio, Aino Jakonen ja Viljo Hakulinen vaimonsa kanssa. Kenties muitakin. Tilai-

Sivuillamme
TÄNÄÄN mm.

Äiti, minun äitini 3
Kurkijoki-juhlat elokuussa 3
Ukon veneessä 4
Evakkovaellus Lohjalla 4
Evakkolapsen muistoja 5
Tapanin Muistelo, osa 2 6

Seuraavat Kurkijokelaiset ilmestyvät
25.5., 8.6., 29.6., 20.7., 3.8., ...

Toimitus auki
VAIN tiist. ja perj. klo 9-14.

suus oli enemmän juhla kuin kokous, sillä vierailimme oli mukanaan ohjelmaa. Niinpä sopii hyvin, että meillä on tässä 20-vuotistilaisuudessa jälleen mukana pääseuramme johtoa ja jäseniä Helsingin seudulta.

Kokoontumisia eri paikoissa

Toinen kokous oli kaupunginkirjaston, Metson, suojissa maaliskuun 17. päivänä seuraavana vuonna. Meistä tuli virallisesti Kurkijoki-Seuran alaosa. Meille luvattiin, että saamme käyttää jäsenmaksuamme itse eikä niitä tarvitse tilittää seuralle. Eino Saarisen pitämän pöytäkirjan mukaan kokouksessa valittiin toimikunta tilaisuuksia järjestämään. Siihen tulivat lisäksi Svea Saarinen, Kaarina Thurman, Eero Mäkikoski ja Herta Lehtiö.

Metson tapaamisessamme olivat jälleen mukana Viljo Hakulinen, Aune Raitio ja Aino Jakonen, jotka kokouksen jälkeen lahjoittivat kaupunginkirjastolle

Kurkijoki-kirjoja. Tämän kokouksen jälkeen aloimme kokoontua säännöllisesti kahdesti vuodessa. Minun tehtäväkseni jäi toiminnan vetäminen. Muutaman kerran kutsuin toimikunnankin koolle, mutta sitten ajattelin, miksi minä heitä vaivaisin, kun voisin itsinkin asiat hoitaa.

Tässä voin vain luettelomaisesti mainita, missä me tuona aikana olemme kokoontuneet ja mitä puuhanneet. Kokouspaikkamme oli pitkään kaupungin omistama kerhohuone Sammonkadun varrella Kalevassa. Pari henkeä vuorollaan toimi kahvinkeittäjinä. Vierailimme välillä muuallakin: kerran olimme Eino Reponen luona Pirkkalassa. Ester Laihon luona katselimme Reponen tekemän filmin siitä, kuinka hän vuosikaudet oli hoitanut vaikeasti sairasta vaimoan.

Vierailimme Martta Vaarmaksella, Eero ja Irma Mäkikoskella ja pari kertaa Elma Kokkosella. Ennen

JATKUU SIVULLA 7

Kurkijoki-kirjojen luovutus Tampereen kaupunginkirjastolle 26.10.1987. Vasemmalta kirjoja lahjoittamassa Aino Jakonen, Viljo Hakulinen ja Aune Raitio sekä vastaanottajan edustaja kirjastonhoitaja Tuula Martikainen.

Liput salkoon äitien kunniaksi

Pirkko Sallinen-Gimpl kirjoittaa kirjassaan Elävä karjalaisuus äitienpäivänvietosta seuraavasti: "Myös äitienpäivän vietto kuuluu maaseudulla niihin suhteellisen myöhään levinneisiin tapoihin, jotka on ulkoapäin keskusjohtoisesti tuotu maaseutu-ympäristöön vailla yhteyttä kirkolliseen kalenteriin. Voimakkaana vaikuttajana ovat olleet koulujen tai järjestöjen äitienpäiväjuhlat, joissa esitettiin ohjelmaa ja annettiin eri tavoin tunnustusta maaseudun naisen työlle kasvattajana ja perheenäitinä. Tällä puolivirallisella tasolla äitienpäivä pitkään säilyikin, ennen kuin sitä alettiin viettää perheissä. Aineistomme tiedot koskevat vain julkisia äitienpäiväjuhlia, joihin Karjalassa osallistui koko perhe ja jossa ne olivat arvostettuja ja suosittuja juhlia."

Sallinen-Gimpl jatkaa sitaatein: "Hämeeseen muutettua miehet tulivat aluksi mukaan, mutta jäivät vähitellen pois, kun ei hämäläisiä miehiä näkynyt." Äitienpäiväjuhlat olivat juurtuneet ennen sotia Karjalassa yhteiseksi kylän juhlaiksi, jollaista kaivattiin uusissakin oloissa. Kuten Sonkajärven eräällä asutusalueella: "Opettajain kanssa yhteistyössä jär-

jestettiin mm. äitienpäiväjuhlat. Opettajat järjestivät ohjelmaa soiton, puheiden ja laulujen muodossa. Kyllän pojat toimivat tarjoilijoina tyttöystävien avustamina. Nämäkin tilaisuudet yhdistivät asukkaita niin, että jällestäpäinkin ollaan tuttuja, niin alkuasukkaat kuin siirtolaiset." Äitienpäiväjuhlat ovat olleet sellainen neutraali, kaikkien hyväksymä juhla, jollainen sopi alkututustumisen maaperäksi.

Ennen vanhaan äitienpäiväjuhla on ollut suuri merkkitapaus. Pitää muistaa, ettei silloin hypäty autoon ja lähdetty tuosta vain eri puolille. Välimatkat olivat pitkiä, ja hevospeli tai apostolinkyyti melkein ainoat kulkuvälineet. Nykyisenlaista kulttuuritarjontaa ei todellakaan ollut. Nythän meillä on se tilanne, että tarjontaa on niin paljon, ettei ole millään mahdollista osallistua läheskään kaikkeen mielenkiintoiseen. Tapahutumien päällekkäisyyskin vaikuttaa. Samalla kellon-lyömällä voi olla useampi mukava tilaisuus. Ymmärrettävistä syistä äitienpäiväjuhlinta onkin siirtynyt enimmäkseen kotien seinien sisäpuolelle.

Oikein lämmin tervehdys kaikille äideille ja mummoille!

"Äiti on hän, joka ohjtaa kätensä silloin, kun koko muu maailma kääntää selkänsä."

Kuolleita

Rakkaamme

Lassi Juhani MYLÉN

* 19.7.1938 Kurkijoki
† 25.4.2007 LAS

Ikävöiden

Aino
Marjo, Timo, Juho ja Anniina
läheiset ja ystävät

On tuska, sairaus, kyynelleet nää
Sun kohdaltas ohi kaikki tää.
Nyt aurinko kirkas ja lämpöinen
on paistava Sulle ikuinen.

Siunaus toimitettu läheisten läsnä ollessa Pöytyän kirkossa.
Lämmin kiitos osanotosta. Kiitos LAS:n sisätautios. 2:n henkilökunnalle Lassin hyvästä hoidosta.

Rakas vaimoni, äitimme, mummomme

Tyine Maria HAPOLA

o.s. Härkönen

* 10.10.1926 Kurkijoki
† 11.3.2007 Kouvola

Yhteisistä, onnellisista vuosikymmenistä kiittäen, syvästi kaivaten Mikko

Kiitos äiti ja mummo rakkaudesta ja huolenpidostasi Kaija, Pertti ja Saija Maria ja Juha Ville ja Minna Pirjo sukulaiset ja ystävät

Näin Taivaan Isä päätti sen sydämen lyönnin viimeisen. Hän kotiin kutsui väsyneen, onneen ja rauhaan ikuisen.

Rakkaamme on siunattu läheisten läsnä ollessa.
Lämmin kiitos osanotosta.

Hartaus sunnuntaiksi 13.5.
5. sunnuntai pääsiäisestä,
rukoussunnuntai, äitienpäivä

Äidin kasvot

Omaiset istuvat päivystävän papin huoneessa vakavina ja surullisina. Ovat menettäneet rakkaan läheisen. Isä oli ollut miehinen mies, rehellinen, ryhdikäs ja sanojensa mittainen. Hänellä oli takanaan pitkä elämä ja ansiokas ura puolustusvoimien palveluksessa. On tarkoitus järjestää hautajaiset sotilaallisin kunnianosoituksin.

Ennen kuolemaansa isä oli esittänyt toiveen, että hänet siunaisi haudan lepoon naispappi.

Vähän yllättyneinä isän toiveista omaiset kysyivät syytä isän tahtoon. Hän vastasi: "Minun Jumalallani on äidin kasvot".

Raavaan suomalaisen sotilaan Jumalalla oli äidin kasvot. Mitä hän oli elämänsä aikana noista kasvoista saanut nähdä? Emme tiedä, mutta voimme aavistella.

Voi olla, että äidin pyyteetön rakkaus ja huolenpito oli kantanut häntä koko elämän - niin kuin luottamus Jumalaankin. Äidin opettama iltarukous, viisaat elämänohjeet ja hyvät neuvot olivat ehkä jo lapsena piirtyneet mielen sopukoihin niin kuin koulussa opitut Jumalan sanan kehoitukset ja käskyt. Oli pa äidin surullinen ja huolestunut ilme saanut nuoren katu- maan tekojaan, samoin kuin omantunnon puhuttelu. Omantunto, joka lahjomattomana muistutti sanoista ja teoista, joilla oli rikkonut Jumalan käskyjä ja itse elämää vastaan.

Ehkä äiti oli sanonut, että vaikka elämässä tehtyjä virheitä ei saakaan tekemättömäksi, ne voi saada anteeksi. Tai ehkä hän oli useinkin muistuttanut poikaansa siitä, että kotiin saa aina palata kuin tuhlaajapoika isänsä luo. Tarkoituksella tai tietämättään äiti oli kylvänyt poikansa sisimpään uskon, joka oli kantanut häntä kuoleman portille, niin että hän siellä saattoi sanoa: "Minun Jumalani".

Suomen kielen kaunein sana on äiti. Näin erään aikakauslehden taanmoin teettämän lukijakyselyn mukaan. Seuraavaksi eniten kyselyssä ehdotettiin sanaa rakkaus. Näihin kahteen kauniiseen sanaan tiivistyy toukokuun toisen sunnuntain sisältö perheissämme. Kolmantena sanana äitienpäivään kuuluu sana - kiitos. Kiitos äidille ja äidistä. Kiitos niistä kasvoista, jotka viestivät meille Jumalan rakkaudesta.

Äidin ja isän rakkaus toisiaan ja lastaan kohtaan on usein vajavaista. Sellaisenakin se heijastaa Jumalan rakkautta. Rakkautta, joka kohdistuu sitä vähiten ansaitsevaan, joka iloitsee iloitsevan kanssa, itkee itkevän kanssa ja kärsii kärsivän kanssa. Rakkautta, joka antaa katuvalle yhä uudelleen anteeksi, eikä koskaan hylkää. Rakkautta, jonka varassa uskaltaa elää ja kuolla.

Kenen kasvot sinä löydät näiden sanojen takaa? "Minulla on omat suunnitelmani teitä varten, sanoo Herra. Minun ajatukseni ovat rauhan eivätkä tuhon ajatuksia: minä annan teille tulevaisuuden ja toivon. Silloin te huudatte minua avuksenne, te käännytte rukoillen minun puoleeni, ja minä kuulen teitä. Te etsitte minua, ja te löydätte minut! (Jer. 29: 11-14)

Tarja Korpela

Kirjoittaja on Oulun Tuiran seurakunnan kappalainen sekä Vuoden Pappi 2006.

Kustantaja ja julkaisija: KURKIJOKI-SÄÄTIÖ
www.kurkijoki.fi

Toimitusneuvosto: Kurkijoki-Säätiön hallitus
Toimitus: Päätoimittaja Raija Hjelm
ja kaikki Kurkijokelaisen ystävät

Toimitus: Koulukuja 7, 32200 Loimaa
Avoimena: Tiistaisin ja perjantaisin klo 9-14
puh./fax (02) 762 2551, matkapuh. 050-521 3336

Lakon tai muun ylivoimaisen esteen takia ilmestymättä jääneistä numeroista ei suoriteta korvausta. Toimitus pidättää oikeuden muokata ja lyhentää lähetettyjä aineistoja. Lehden vastuu ilmoituksen poisjäämisestä tai julkaisemisesta sattuneesta virheestä rajoittuu enimmäkseen ilmoituksesta maksetun hinnan palauttamiseen.

ILMOITUSHINNAT:

4-väri 60 centtiä/mm + alv 22 %
Mustavalko 45 centtiä/mm + alv 22 %

Säännöllisistä ja jatkuvista ilmoituksista huomattava alennus. Väri-ilmoitukset sopimuksen mukaan. Puhelimitset annettiin ilmoituksiin sattuneista virheistä lehti ei vastaa. Ilmoitusaineistojen jättöaika: keskiviikko klo 16 mennessä.

Lehti ilmestyy pääasiassa joka toinen perjantai. Painosmäärä 2000 kpl.

TILAUSHINNAT:

vuosi 35 euroa
6 kk 20 euroa
3 kk 12 euroa
Pohjoismaat 39 euroa
Muualle 46 euroa

toimitus@kurkijokelainen.inet.fi
Tilinumero: LSOP 523900-4897

Sivunvalmistus:
Etusivu Frontpage, Loimaa
Paino: Satakunnan
Painotuote Oy, Kokemäki

ISSN 0782-5668

Muistettavaa

Elisenvaaran Martat kokoontuu ti 15.5. klo 17 Eiralla, Pekankuja 7 A, Loimaa. Huom. aika!

TKN/Taikahelmi esittää: Ota vastaan - Vastaanota! ... tunnelmia ja tarinoita eri ikäryhmien naisnäkökulmasta katsottuna ja tulkittuna ti 15.5. klo 19.00 Turun Karjalatalo, Itäpellontie 2. Tied. Helena Aro p. 040-703 3120.

Muistotilaisuus Karjalaan jääneiden vainajien patsaalla Kaatuneiden päivänä su 20.5. klo 12.30 Hietaniemen hautausmaalla Helsingissä.

sä. Seuroja pyydetään tulemaan lipun kanssa. Kahvitilaisuus Karjalan Nuorten Clubilla, Topeliuksenkatu 3 b. Järj. Kurkijoki-Seura ry, Hiitolaiset ry ja Pääsky. Tied. ja ilm. Riitta Sainio, p. 040-544 7582.

Hiitolan ja Kurkijoen sukututkimuspiiri kokoontuu to 24.5. klo 18 Karjalatalon Wärtsilä-salissa, Käpylänseläntie 1, Helsinki. Saapua voi jo klo 15 alkaen. Aiheena mm. Ilmeen historiaa ja sukuja. Tervetuloa kaikki hiitolaisia ja kurkijokelaisia sukujatutkivat ja tutkimusta aloittavat. Lisätietoja Veikko Revolta puh. 050-560 6049, s-posti: veikkorepo@hotmail.com.

Haapasen Hautaustoimisto

TÄYDELLINEN HAUTAUSPALVELU
Puh. 762 2700 ja 762 2857

Heimolinnankatu 16, 32200 Loimaa

Liikeajan jälkeen Reunanen puh. 762 2700
Matkap. 0500 531 814, 050 561 0547

Onks tietoo KYSYMYKSET?

1. Kenelle kuuluu kunnianimi "Suomen kansakoululaitoksen isä"?
2. Minkä kunnan alueella sijaitsee Korvatunturi?
3. Aikoinaan Suomen tunnetuin vuodetyyppi oli Heteka. Mistä se oli saanut nimensä?
4. Miten Spandaun vankilan viimeinen vanki Rudolf Hess kuoli?
5. Kenen kirjailijan luoma hahmo on korpifilosofi Konsta Pylkkänen?
6. Mikä on ihmisruumiin suurin elin?
7. Mitä ammattia Raamatun mukaan harjoittivat Kain ja Abel?
8. Mikä johti edellisten välillä velisurmaan?
9. Mikä ja missä on maailman runsasvetisin joki?
10. Mikä on maailman suurin puulaji?

Sanan Voimaa

7.5. Paljon enemmänkin minulla olisi teille puhuttavaa, mutta te ette vielä kykene ottamaan sitä vastaan. Kun Totuuden Henki tulee, hän johtaa teidät tuntemaan koko totuuden. Joh. 16:12–13

8.5. Olkaa toisianne kohtaan ystävällisiä ja lempeitä ja antakaa toisillenne anteeksi, niin kuin Jumalakin on antanut teille anteeksi Kristuksen tähden. Ef. 4:32

9.5. Luopukaa siis valheesta ja puhukaa toinen toisellenne totta, sillä me olemme saman ruumiin jäseniä. Vaikka vihastuttekin, älkää tehkö syntiä. Sopiakaa riitanne, ennen kuin aurinko laskee Ef. 4:25–26

10.5. Rakkaudessaan sääli-vänä hän lunasti heidät vapaiksi, hän nosti ja kantoi heitä kaikkina menneinä päivinä. Jes. 63:9

11.5. Tietäkää, rakkaat veljeni, että itse kunkin tulee olla herkkä kuulemaan mutta hidas puhumaan ja hidas vihaan, sillä miehen viha ei johda oikeudenmukaisuuteen, jota Jumala tahtoo. Jaak. 1:19–20

12.5. Taputtakoot virrat käsiään, yhtykööt vuoret niiden iloon Herran edessä, sillä hän tulee ja tuo maailmaan oikeuden. Ps. 98:8–9

13.5. Totisesti, totisesti: mitä ikinä te pyydätte Isältä minun nimessäni, sen hän antaa teille. Tähän asti te ette ole pyytäneet mitään minun nimessäni. Joh. 16:23–24

14.5. Olen puhunut teille tämän, jotta teillä olisi minussa rauha. Maailmassa te olette ahtaalla, mutta pysykää rohkeina: minä olen voittanut maailman. Joh. 16:33

15.5. Minulla on omat suunnitelmani teitä varten, sanoo Herra. Minun ajatukseni ovat rauhan eivätkä tuhon ajatuksia: minä annan teille tulevaisuuden ja toivon Jer. 29:11

16.5. Minä polvistun Isän eteen, hänen, jonka asemaa jokainen isän ja lapsen suhde taivaassa ja maan päällä kuvastaa. Ef. 3:14–15

17.5. Hän sanoi heille: "Menkää kaikkialle maailmaan ja julistakaa evankeliumi kaikille luoduille. Joka sen uskoo ja saa kasteen, on pelastuva. Joka ei usko, se tuomitaan kadotukseen. Mark. 16:15–16

18.5. Kun Herra Jeesus oli puhunut heille tämän, hänet otettiin ylös taivaaseen ja hän istuutui Jumalan oikealle puolelle. Opetuslapset lähtivät matkaan ja saarnasivat kaikkialla. Mark. 16:19–20

19.5. Jumala nousee valtaistuimelleen, riemuhuudot kaikuivat, pasuunat soivat. Ylistäkää Jumalaa, kuningastamme, ylistäkää ja laulakaa! Ps. 47:6–7

20.5. Te saatte puolustajan; minä lähetän hänet Isän luota. Hän, Totuuden Henki, lähtee Isän luota ja todistaa minusta. Myös te olette minun todistajiani, olettehan olleet kansani alusta asti. Joh. 15:26–27

21.5. Näin sanoo Herra, joka sinut loi ja jo kohdussa sinut muovasi, hän, joka auttaa sinua: - Älä pelkää, palvelijani Jaakob, sinä Jesurun, jonka olen valinnut. Jes. 44:2

22.5. Minä vuodatan henkeni lapsiisi ja siunaukseni vesoillesi, ja he versovat kuin kaislikko, kuin pajut purojen varsilla. Jes. 44:3–4

23.5. Olette saaneet Hengen, joka antaa meille lapsen oikeuden, ja niin me huudamme: "Abba! Isä!" Henki itse todistaa yhdesä meidän henkemme kanssa, että olemme Jumalan lapsia. Room. 8:15–16

24.5. Jos elätte luontonne mukaan, te kuolette, mutta jos Hengen avulla kuoletatte syntiset tekonne, te saatte elää. Kaikki, joita Jumalan Henki johtaa, ovat Jumalan lapsia. Room. 8:13–14

NIMIPÄIVÄT

pe 11.5.	Osmo
la 12.5.	Lotta, J. V. Snellmanin päivä, suomalaisuuden päivä
su 13.5.	Kukka, Floora, Äitienpäivä
ma 14.5.	Tuula
ti 15.5.	Sofia, Sonja, Sohvi
ke 16.5.	Ester, Essi, Esteri
to 17.5.	Maila, Mailis, Maili, Rebekka, Helatorstai
pe 18.5.	Erkki, Eero, Eerik, Eerikki, Eerika
la 19.5.	Emilia, Emma, Emmi, Milja, Milka, Milla
su 20.5.	Lilja, Karoliina, Lilli, Kaatuneiden muistopäivä
ma 21.5.	Kosti, Konsta, Konstantin
ti 22.5.	Hemminki, Hemmo
ke 23.5.	Lyydia, Lyyli
to 24.5.	Tuukka, Touko

Mummo ja Niisku

Meidän mummolla on uusi ystävä.

Hän on siisti Niisku-karhu talvipesässä.

Joka päivä mummo hiipii Niiskun pesälle tietokoneen avulla, aivan sisälle.

Niisku-karhun kolme lasta pian kasvavat, pesästänsä aitaukseen kohta karkaavat.

Emon huolet lapsistansa tuntee molemmat.

Lyyli Nevanperä

Kevät-sunnuntai

Taas on aika keväinen, päivä kaunis äitien. Aihetta on jokaisella äitikultaa hellitellä. Kukkakimpun äiti parhaan hän nyt saapi ihan varmaan. Ansaimitut on kiitoksemme, äidille myös laulemme.

Tänään emme unohtaa äitiämme kukaan saa. Ja jos äiti on jo poissa, viivähdämme muisteloissa. Äidin muistohan on kallis, sen ei unohtuvan sallis. Kukkakimppu hauldalleni, siinä äiti, terveiseni.

Terttu Ketola

Aune Korhosen äiti Aliina 80-vuotiaana.

Äiti, minun äitini

Kirjoitan tätä äitini nimipäivänä, Aliinan päivänä. Siellä kotonahan arvostettiin nimipäiviä niin, että käytiin nimipäivää edeltäneenä iltana ihan pitämässä serenadi asianomaisen ikkunan alla.

Ajattelen tänään, minkälaisin miettein nuori 19-vuotias Aliina silloin vuonna 1902 tuli rakastamansa miehen kotiin. En muista hänen muuta kertoneen kuin sen, että hänen anoppinsa, minun mummoni, joka oli koko elämänsä elänyt siinä kodissa talon tyttärenä ja myöhemmin vastannut koko taloudesta, kunnes avioitui kiertokoulun pitäjän kanssa, ei suinkaan luovuttanut valtikkaansa nuorelle, hänen mielestään oppimattomalle minulle. Eikä mummo siis mennyt vastaanottamaan uutta emäntää, kuten siellä tapa vaati. Isäni isä, kotiväynä taloon tullut oli sitten vastaanottoseremonian vienyttä läpi.

Ajan kanssa ja voimien vähetessä mummo ja äiti elivät tosi rauhallista rinnakkaiseloa. En muista minkäänlaista sanaharkkaa heidän kesken koskaan olleen. Meitä poikansa tyttäriä mummo moitti ja opasti, jos asiaa oli, ei koskaan poikaansa tai miniäänsä. Olin mummon lemmikki enkä saanut edes sellaisia moitteita kuin vanhemmat sis-koni.

Äitini oli hiljainen, rauhallinen ja mukautuva ihminen. En nähnyt hänen koskaan polttavan päreitään, vaikka sellaisessa työn paljoudessa, jossa hänkin eli, olisi voinut sellais-takin sattua. Maalaistalon emännän elämä ei tosiaan ollut "ruusuilla tanssia" viime vuosisatamme alussa.

Oli iso lapsilauoma, paljon palvelusväkeä. Oli ehdittävä navetalle, pellolle ja ennen kaikkea taloustyöt tehdä ja suunnitella, jopa seuraavankin päivän ohjel-

ma. Olihan lapsillekin vielä aikaa annettava. Ei ollut loma juuri koskaan, kun ei ollut päteviä lomittajia. Olihan muuta palvelusväkeä kylläkin, joskus sellaista "pystymetsästä" saatua, jolle piti opettaa ja ohjata töitä.

Äitini oma äiti oli kuollut nuorena, ja nuori Aliina oli ollut Viipurissa mummonsa tykönä oppimassa kaikenlaista taloudenpitoa aina käsistöistä lähtien. Käsitöitä olivatkin hänen rakas harrastuksensa. Niihin ei vain jäänyt aikaa kovin paljon. Muistan, kun äiti 80-vuotiaana pahoitteli, ettei hän koskaan saanut oppia pitsinnypläystä sellaisella tyynyllä. Kyllä hän virkauskoukun hallitsi hyvin, muttei liene nyplästyyny-jäkään silloisessa Viipurissa ollut. Vai oliko hänen isoäitinsä katsonut sellaisen taidon tarpeettomaksi?

Äiti ei erikoisemmin pitänyt kylättelemisestä. Kyllä hän joskus kävi sukulaisissa ja tyttärien uusissa kodeissa, vaan naapurikäyneillä piti olla asiaa, joko rotinoita, häitä tai hautajaisia. Voi olla, ettei aikakaan riittänyt uutisten kertomiseen, eikä se hänestä ollut mieluista.

Kertoa vai ei kertoa?

Muistan saaneeni monta varoitusta äidiltäni, kun pienenä, ymmärtämättömänä sanoa pölytin joskus kuulemiani juoruja ääneen. "Eivät ne ole lasten asioita, ja sellaisten on annettava mennä toisesta korvasta sisään ja toisesta ulos", oli hänen mielipiteensä.

Niinpä en kertonut sitäkään, kun yksi työmiehistä peitteli myllyyn mennessään kaksi säkkiä rukiita heinälatoon, viedäkseen ne myöhemmin pontikankeittäjälle. Aikanaan asia paljastui, kun Anna-sisareni meni luomaan ladosta heiniä kotiin tuotavaksi. En-

simmäiseksi hanko sattui ruissäkkiin. Olin kuorman polkijana ja kerroin Annalle, että näin, miten säkit olivat latoon joutuneet. En liene oikein ymmärtänyt vielä, mitkä asiat olivat kerrottavia ja kenelle.

Olin isän kanssa käymässä erään sunnuntai-aamuna samaisen työmiehen kotona. Viikolla isä oli maalannut ja laittanut uudet aisaremmit ja leikannut niihin nimikirjaimensa. Ne remmit riippuivat talon orrella. Isä sanoi vain: "Aha tuossa ovat ne uudet aisaremmelit, jotka hävisivät." Hän pyöritti remmit kiekolle ja pisti taskuunsa. Karjalaisen tavan mukaan emäntä keitti vieraille kahvit, eikä asiaa puhuttu mitään. Ehkä heillä, äidillä ja isällä, oli sellainen sopimus, ettei asioita pöyhitty sen enempää. Kun vuosi syksyllä täyttyi, oli sen pojan lähdeittävä kotiinsa.

Hiljaa ja tynesti äiti kesti evakkotiensä, vaikka me näimme, kuinka hän kaipasi entistä kotiaan. Äidin evakkotie päättyi Jyväskylässä. Olen yrittänyt joka kesä käydä edes kerran katsoomassa, miten kukat siellä kummulla kukkivat. Viime kesä jäi jo oman huonon kunnan vuoksi käymättä. Uskon vakaasti, että äitini lepää nyt paremmissa asunnoissa, kuin oli evakkopai-kassa, jossa oli pöytä nostettava yöksi eteiseen, että sänky saatiin vedetyksi auki.

Vartuessani itse äidin ja vaimon tehtäviin olen monesti ollut ymmärtävinäni, miksi äitini käyttäytyi toisin, kuin yleensä kylän ja ympäristön puheliaat ja elämäniloiset emännät. Meilähän kaikilla on omat elämänarvomme, joita pidämme tärkeinä ja joiden turvin jaksamme oman elämäntaipaleemme kulkea.

A. K.

Kurkijoki-juhlat elokuussa

Kurkijokelaisten 61. pitäjäjuhla Loimaalla 11.-12.8.

Kurkijoki-museo avoinna kumpanakin päivänä klo 12-18.

Muistojen iltamat lauantaina 11.8. klo 19 Hirvihovissa Hirvikoskella

Juhlamessu sunnuntaina 12.8. klo 10 Loimaan kaupungin kirkossa, josta lähtevät kukkatervehdykset Karjalaan jääneiden vainajien sekä sankarivainajien muistomerkeille.

Päiväjuhla ja oheisohjelmaa Loimaan lukiolla Tervetuloa

Kurkijoki-Säätiö ja Mellilän Karjalaiset ry

Kotiseutumatkojen ja juhlien aikaa

Talvikausi on kulunut tarinailtojen merkeissä ja matkoja suunnitella, sillä eihän kotiseutumatkoja tehdä varustautumatta. Meillä hiitolaisilla on ollut onni saada matkanvetojiksi jo ammattinsa taitavat naiset Milja Peltomaa ja Raija Laaksonen. Toki muitakin lienee, mutta nämä mainitsemani naiset ovat itselleni tutut ja turvalliset. Tähän kun vielä liitän liikennöitsijä Petteri Keskinen apureineen Keskimatkoista, voikin matkanteon tehdä vailla huolia.

Tosin kun naapurimaa-

hamme matkustetaan, ei voi aina yllätyksiltäkään välttyä, mutta ne tapahtumat ovatkin ”matkan suola”. Ennen oli Kurkijoella hyvä majoituspaiikkakin odottamassa matkalaisia, mutta sehän nousi savuna ilmaan niin kuin monet muutkin rakennukset.

Pilapiirtäjäkin totesi piirustuksessaan: ”Karjala takaisin vaikka savuna!” Tuskin tätä kuitenkaan kukaan haluaisi, vaikka viime kesä näyttikin uhkaavalta!

Niin, varustautua voi varauksellisesti, ainahan eivät matkat mene ”käsikirjoi-

tuksen” mukaisesti. Yllätyksiähan voi sattua, vaikka matkustaisi missä maailman kolkassa hyvänsä. Siispä reippain mielin matkalle vain. Meillä tämän ikäpolven ihmisillä on vastuullinen ja arvokas tehtävä: antaa jälkipolville asianomaista ja totuudenmukaista tietoa Karjalan kulttuurista, tavoista ja tottumuksista sekä uskomuksista. Olemmehan jo ”häviävä luonnonvara”, asialla on siis kiire.

Itse olen koittanut tallentaa perimätietoa aina neljänteen ja viidenteen pol-

veen saakka. Olen iloinen siitä, että jälkipolveni on ottanut opetukseni nöyrästi vastaan. Heissä on tulevaisuus. Heillä suurelta osin on jo alkavan kesän matkasuunnitelmat toteutumista vaille valmiit.

Itse tyydyn olemaan vain ”hengessä mukana”. Kun on paikat jo lapsesta asti isostuneet takaraivoon, on vaivatonta kuunnella heidän matkakertomuksiaan ja elää näin mukana. Antoisia matkoja, toivoo

Aino Koppi

Kuvaan on saatu äitienpäivän kunniaksi neljä polvea naisia. Vasemmalta Aino Koppi vierellään tyttärensä Kirsti Seppälä, jonka vierellä puolestaan tytär Kirsi Koppi-Vuorinen Siru-tyttäriin.

UKON VENEESÄ Kevätkalassa

Ukko, siis minä itse, olen poikani määritelmän mukaan ja armeijan kieltä käyttäen toisen luokan nostomies. Silti veri vetää kevätkalaan Pyhäjärvelle. Myös tänä keväänä, vähän aikaa sitten.

Tuo nostomies-määritelmä syntyi pari, kolme vuotta sitten, kun olimme silakkaongella Kustavissa. Olimme tuntikausia onkineet silakoita veneestä, ja saalista oli jo iso ämpärillinen. Niinpä sanoinkin kavereilleni: ”Viekää minut rantaan perkaamaan silakoita ja tulkaa te takaisin onkimaan.”

Niin tehtiinkin, mutta kun ranta oli epätasainen ja aallotkin vähän heiluttelivat venettä, niin tarvitsin vähän

tukea veneestä noustessani, koska vanhat jalkani olivat ”rammettuneet” pitkästä veneessä istumisesta. Tällöin poikani totesi: ”On tuo ukko toisen luokan nostomies: tarvitaan kaksi miestä nostamaan hänet veneestä.”

Ukon vene oli nyt maisa lähes vuoden, viime keväästä lähtien. Viime kesän helteillä ei ollut asiaa kalavesille, ja syksyn siian kalastuksen sotki juuri silloin tullut parin, kolmen päivän lumimyrsky. Talvikauden olinkin siis ostokalan varassa. No, torilta ja kaupoistahan sitä sai, sopuhintaan.

Nyt on eka reissu kevätkalaan tehty ja saalistakin saatu. Ei tosin ihan Pietarin malliin, sillä meidän verkot

eivät sentään repeilleet. Tosin Pietarin, köyhän miehen, verkot saattoivat olla vähän heikompi kuin meidän naitonverkkomme. Joka tapauksessa kalaa tuli meillekin ihan kiitettävästi. Sitä riitti meille jokaiselle kolmelle kalamiehelle, ja vielä saattoi maksaa vähän vanhoja kalavelkojakin tuttaville.

Laskiessamme verkkoja illan ilma oli mitä paras, aurinko paistoi, oli melko lämmintä ja järven pinta lähes peilittyä. Jossakin lähitöllä uiskenteli pari telkkää ja vähän kauempana pari joutsenta. Muutama lokki kaarteli ilmassa kirkuen, ja pikkulinnut lauloivat rannan koivikossa.

Kelpasi siis hiljaa sou-

dellen laskea verkkoja vesille ja samalla muistella entisen kalakaverin Einon ohjetta: ”Laske verkot kalojen etupuolelle, niin silloin saalis on varmempi.” Ilmeisesti me teimme ohjeen mukaan, sillä seuraavana aamuna verkkoja nostettaessa kaloja oli verkoissa todella paljon.

Muistini mukaan Pyhäjärvi on ollut useana vuotena maan kalarikkain järvi hehtaarisaailltaan, kun saaliin määrä on suhteutettu järven kokoon. Meidän saaliimme koostui lähinnä ahvenista ja särjistä. Koska verkkomme olivat harvinaisia, niin ei sinettejä ollut. Sekä ahvenia että särkiä oli melko kookkaitakin, suurimmat yli puolikiloisia.

Särkeä on yleensä pidetty roskakalana tai ainakin vähäarvoisena kalana. Pari vuosikymmentä sitten Pyhäjärvi-instituutti teetti kokeita särjen kalastuksesta ja käytöstä. Saaliit olivat hyviä, ja koneellinen perkauskin onnistui hyvin. Saatu kalamassa osoittautui ravintoarvoltaan hyväksi ja erittäin maukkaaksi, oikein valmistettuna. Sen sain omakohtaisesti todeta Pyhäjärvi-instituutin järjestämässä tiedotustilaisuudessa. Taloudellisesti kokeilu ei kuitenkaan antanut selkeää tulosta, että sen hyödyntäminen olisi ollut mahdollista.

Meidän Nipsu-kissallemme koittivat kuitenkin kissan päivät, kun fileoin kissalle ison kasan suurten särkien selkäfileitä. Pakka-seenkin riitti monta rasiaa. Ja uskokaa tai älkää, mutta kun Nipsu tulee ulkoa sisälle, se tulee usein ensimmäiseksi jalkojeni juureen ja

ikään kuin kyselee: ”Onkos niitä särkiä vielä?” Ja kun on, niin osaa se osoittaa myös kiitollisuuttaan.

Toisaalta, perkasin särkiä kyllä omaan käyttöönkin. Fileistä teen kalakukkoa, höysteenä sian kylki-siivua. Savustetusta särjestä saa hyvää kalamassaa pihvejä varten, kun poistaa nahan ja isot ruodot ja jauhaa lihan lihamyllyssä. Kyllä tämä ”taloussiika” on hyvää myös graavisuolattuna. Jossakin pohjoisemmassa kalastajat tietävästi säilövät peltipurkkeihin jopa pikkusärkiä.

Hyvää kalakesää kaikille. Ellette itse kalasta, niin kalaa saa kaupasta ja torilta. Kala on terveellistä ravintoa ja pitää veren kolesterolin kunnossa. Eräsikin terveydenhoitaja totesi minulle katsottuaan vereni kolesteroliarvot: ”Ei uskoisi, kun miestä päältä päin katselee.”

Ukko

Tunnematka evakkotielle Lohjalla 4.8.

Miltä tuntuu äkkilähtö omasta kodista ja pakomatka ilman tietoa seuraavasta yösjasta tai edes ateriasista? Tätä mietitään Evakkovaelluksella, joka järjestetään Lohjalla lauantaina 4.8.

Evakkovaelluksella kävellään noin kuuden kilometrin matka Aurahdesta rantakentältä Lohjan keskustan kautta Kanneljärven

Opistolle. Vaellus on kunnianosoitus evakoille, joita Suomessa oli lähes puoli miljoonaa, kun mukaan lasketaan myös Lapin evakot.

”Vaellus on perhetapahtuma, jolla tehdään historiaa eläväksi nuoremmalle polvelle ja välitetään tunteuksia”, sanoo Pirkko Siili, Lohjan karjalaisten puheenjohtaja.

Vaelluksen järjestää Evakkolapset ry. yhteistyössä Lohjan karjalaisten ja muiden paikallisten yh-

teistyökumppanien kanssa. Ensimmäinen Evakkovaellus oli Virolahdella kesällä 2006, ja se keräsi yli 500 vaeltajaa. Evakkolapset on talvi- ja jatkosodan aikana lapsina evakkotielle joutuneiden perustama yhdistys.

Vaellus alkaa kello 11 Aurlahden rantakentällä yhteishetkellä, jossa puhuu kirjailija Laila Hirvisaari. Sen jälkeen vaellus kulkee valtioneuvos Johannes Virolaisen patsaan ohi. Sen äärellä on kunnianosoitus evakkona Lohjalle tulleelle kansalliselle vaikuttajalle.

Vaellus jatkuu Lohjan kirkon viereisen Museoalueen kautta. Museoalueella on taukopaikka, jossa on tilaisuus pieneen maksulliseen ruokailuun. Museoalta jatketaan rantapolkua Hii-densalmen sillalle ja sieltä edelleen Paloniemen kautta Kanneljärven Opistolle.

Reitin varrella on luvassa erilaista evakkoajan henkeen liittyvää tapahtumaa ja tunnelmaa, jota vaellukseen tuovat myös hevoset.

Vaeltajat voivat samoin puukeutua evakkoajan henkeen. Tärkeintä on varustautua kävelyyn sopivilla varusteilla. Oma vesipullo on hyvä varata mukaan,

vaikka vettä on tarjolla reitin varrella. Kesken kävelyn uupuville on kuljetusapua.

Evakkovaelluksen paikaksi valittiin Lohja, koska

Virolahden evakkovaellukselle osallistui myös hevosia niin kuin yli 60 vuotta aiemminkin. Kuva Keijo Erander.

Vuoden 2006 evakkovaelluksella nähtiin runsaasti sotilas- ja lottapukuihin pukeutuneita vaeltajia. Kuva Keijo Erander.

sen ympäristöön tuli paljon evakkoja Karjalasta. Myös vaelluksen loppupiste Kanneljärven Opisto siirtyi Lohjalle evakkona Kanneljärveltä.

Vaellus päättyy noin kello 14 mennessä maksulliseen ruokailuun Opiston pihalla. Vaellus on maksuton tapahtuma. Ryhmiltä toivotaan ennakoilmoittautumista Iris Salorannalle, puh. (019) 335 887 tai 050-340 4106. Lisätietoja vaelluksesta www.evakkovaellus.fi tai Anne Kuorsalo, puh. 040-524 5293.

Vaellus liittyy Evakkolasten päiviin, jotka alkavat Kanneljärven Opistolla vaelluksen jälkeen. Vaelluksen herättämät tunne- muistot ovat uutena ryhmätyöpajan aiheena. Päivien ohjelmassa on myös lapsena itsekin sota-ajan kokeneen psykologi Riitta Rintasen luento sodan aiheuttamista traumoista. Päiville on ilmoittauduttava ennakoon, puh. (019) 357 811.

Lisätietoja www.kannelpisto.fi ja www.evakkolapset.fi.

Äitienpäivä antaa lähtölaukauksen kesään ja sen kukkarunsauteen. Moni äiti riemuitsee, kun lahjana on leikkokukkien lisäksi pitkälle syksyyn kukkivia kasveja tai esimerkiksi ruusujen tapaan jopa monivuotista silmäniloa. Helpoimmillaan lahja on hieman somistettu ruukku tai amppele, mutta äitiä voi ilahduttaa myös valmiiksi istutetulla parvekelaatikolla tai komealla ulos sopivalla astialla istutuksineen. Ja mikä parasta: sama astia on ensi vuonna valmis täyttymään uusilla kukilla jo keväästä lähtien.

Äitienpäivän kukkalahjan tulisi olla jo valmiiksi näyttävän näköinen. Kannattaa siis valita hyvässä kukassa oleva ruukkukukka tai amppele tai pyytää istutamaan useamman kasvin ruukkuun kasvit riittävän tiheästi, jotta astia näyttäisi

täydeltä. Markkinoilla on paljon uusia kasveja, joten kaupasta hankittu pieni muistilappu pitää oudoimpien kasvien nimet mielessä.

Suomessa on hallan mahdollisuus aina kesäkuun alkupuolelle saakka. Parvekekasvit ja varsinkin lasitettujen parvekkeiden asukit ovat halloilta parhaiten turvassa, mutta ulos maanpinnan tasolle siirretyt ruukut kannattaa varautua suojaamaan sanomalehdillä tai hallapeitteillä yllättävien hallojen varalta. Herkästi paletuvat kasvit kuten samettikukat, sateenkaaripalsami ja ahkeraliisa pidetään suojaisissa oloissa aina kesäkuulle saakka. Perinteisistä ruukkukasveista atsalea viihtyy melko viileässä, ja hortensiankin voi pitää ulkosalla, kunhan lämpötila ei putoa alle nollaan.

Monet ryhmäkasvit sie-

tävät hieman kylmää, jos ne ovat saaneet totutella huoneenlämpöä viileämpiin oloihin pari päivää. Aikaisin parvekkeensa somistavalle äidille sopivat esimerkiksi orvokit, ruusut, pikkupetunia, kesä- ja suikeroalpi, suikerteleva kirjomaahumala, kannusruoho, hopealanka ja hopeayrtti. Petuniat, begoniat ja pelargonit vaativat suojaa hallan varalta.

Ekologisuus kannattaa muistaa myös äitienpäivänä. Pakkaamisesta syntyy valtavasti roskaa äidin roskapönttöön. Jos sää sallii ja matka on lyhyt, kukat voi kuljettaa äidille ilman tuhuttia pakkausta. Pakkassäällä tai pitkän kuljetusmatkan vuoksi pakattavat kukat kannattaa pyytää käärimään muovin sijasta paperiin.

Kauppaputarhaliitto ry

Evakkolapsen muistoja

Talvisota päättyi 13.3.1940, ja Kurkijoki piti tyhjentää rauhan solmimisen jälkeen 23.3. mennessä. Muistan, kuinka äiti ja iso-sisko Kirsti herättivät minut ja pari vuotta nuoremman Irja-siskoni keskellä yötä ja alkoivat survoa vaatteita päälle. Itkeä tuhrustimme unipäissämme emmekä ymmärtäneet, miksi vaatteita vyörättiin päälle keskellä yötä. Kaiken lisäksi päälle laitettiin kolme vaattekertaa, äiti sanoi niitten ainakin kulkevan sillä tavalla mukana.

Isä oli hakemassa hevosella Ristinä-mummoa naapurikylästä Lapinlahdelta, missä mummo oli hieromareissulla. Isän ja mummon palattua matkamme alkoi talvisena aamuyönä kohti tuntematonta tulevaisuutta ja outoja seutuja.

Lähdimme rekipelillä matkaan, luultavasti pari-reellä. Rekiin oli pakattuna ihmisten lisäksi matkaeväitä: jauhoja, leipää ja lihaa sekä hevoselle heiniä ja kauraa. Oli kirkas pakkasyö, kun ylitimme kotilahden kyläläisten muodostamassa pakolaiskaravaanisissa. Meidän äiti ei itkenyt, koska oli päättänyt olla itkemättä. Irja muistaa, kuinka naapurin emäntä huusi suoraa huutoa pihamaalla, kun piti lähteä kotoa pois; niin eri lailla me ihmiset reagoimme.

Oli napakka pakkasyö, tuijottelin tähtikirkasta taivasta vällyjen sisällä maatessani. Kolmannella oleva Irja-sisko sanoi: ”Mummo, lauleta Vakaana Hellan teitä.” Nukuin vällyjen sisällä välillä heräillen. Katselin ihmeissäni puhelinlankoja, jotka olivat huurteen painamia ja soittivat mielestäni ihmeellisesti. Kummastelin niitä – aina uusi ja uusi pylvästi tuli näkyviin, ja sama soitto jatkui, mihin taas nu-kahdin. Kotikylässäni ei ollut puhelin- eikä sähköpyl-

väitä, enkä luultavasti tienneyt, mitä ne olivat.

Tien täydeltä oli kulki-joita: sotilaita, kuorma-autoja ja hevosrekiä, kaikilla matka länteen päin. Lehmäparat autojen ja rekien seas-sa. Mihin lienevät omat lehmämme joutuneet, Kirstiläkään ei ole siitä mielikuvaa. Punkaharjun kapean tien muistan selvästi: mikä väenpaljous ja ruuhka siellä oli. Nämä muistikuvat ovat syöpyneet mieleeni, vaikka olin vasta neljä vuotta helmikuun viimeisenä päivänä täyttänyt.

Ensimmäinen pysähdyspaikkamme, minkä muistan, oli Rantasalmella: iso, ystävällinen talo. Saimme siellä levätä. Äiti ja mummo paistoivat siellä piirakoita eväsjauhoista. Siellä isossa tuvassa kuulin ensimmäisen kerran radiosta Anna Mutasen laulaman ”Me Karjalan lapsia laulavia”.

Rakas Molla-Maija

Yksitoikkoinen rekiretkemme jatkui. Kolmen viikon ja monen sadan kilometrin jälkeen saavuimme Viitasaarelle. Vasta seuraavasta kesästä on minulla muistikuvia. Oli helteinen päivä. Äiti ja mummo paistoivat suuressa tuvassa vesirinkeleitä. Ympäri tupaa kiertävillä penkeillä istui tukkilaisia. Loukkaannuin verisesti, kun äiti heitti minun rakkaan Molla-Maijani mieheltä miehelle katseltavaksi.

Molla-Maija -raukan olin saanut mukaan kotoa lähdeittäessä, muita leluja ei. Se oli todellinen ystävä. Sen kumina pää oli sieretynyt rupiseksi oltuaan pihanurmikolle unohdettuna milloin auringonpaisteseen, milloin vesisateeseen. Maali oli lohkeillut sen kasvoista, mutta se oli minun rakas nukkeni, eikä sille olisi saanut nauraa, mutta

sitähän eivät aikuiset ymmärtäneet.

Seuraava asuinpaikkamme oli Haapamaella aseman lähellä pienessä mökissä, minkä nimi oli Kapakka. Siellä oli vietetty huonoa elämää. Se oli hatara yksihuoneinen mökki, kai satavuotias, vailla kaikkia mukavuuksia. Mutta siellä oli oma rauha, ei tarvinnut olla toisten nurkissa.

Mökki oli kovin hatara. Pahimmilla pakkasilla vietimme Irjan kanssa aikaa ison uunin päällä – ja toivoimme pääsevämme kotiin Karjalaan. Muistan, kuinka vaadin äitiä kirjoittamaan Molotohville, että Karjala pitää antaa takaisin!

Kotiinpaluun riemua

Sen jälkeen olimme jonkin aikaa Loimaalla, mutta siellä olosta en muista juuri mitään enkä kotiin Kurkijolle paluusta. Isä oli hyvin lapsirakas ja leikkisä mies, joka sanoi kotiin päästyämme: ”Kaksi päivää saatte telmiä ja juosta ympäri taloa eikä teitä kielletä siitä ilosta, että pääsimme kotiin.” Ja kyllä me juoksimekin ja telmimme.

Keväällä syntyi nuorimmaisemme, Eeva-sisko. Jatkosodan ajalta muista, kuinka kirjoitin Irjan sanelun mukaan tikkurijaimilla kirjeen rintamalle Irjan Nestor-kummille. Mahtoi Nestor-kummi ilostua, koska muistini mukaan saimme vastauksen.

Juhannuksen jälkeen vuonna 1944 rintama lähenei uhkaavasti kotipitäjäämme. Meidät ja enon perheen lapset siirrettiin evakkoon turvallisemmalle seudulle Punkasalmelle Putikon kylään vanhempiemme palatessa kotiin Kuuppalaan töitä tekemään. Kovapyöräkärillä matkasimme kesäyön hämyssä kiertoteitä pitkin ryssän pommikoneita peläten. Onerva-juononselkä

kulki mukana kärryn perälautaan kiinnitettynä. Se oli reipas kävelijä eikä vastaanhoitellut eikä pyhähdellyt omin päin, vaikka joutui kylään. Olimme evakossa pari kuukautta Ristinä-mummon huoltaessa meitä ja Onervaa, josta riitti maitoa lapsilauman tarpeisiin.

Ilmajoen kautta Loimaalle

Rauhan tultua syyskuussa jouduimme lähtemään evakkoon kolmannen keran, lopullisesti. Syyskuussa kerkesin käydä pari viikkoa alakoulun toista luokkaa. Matkustimme härkävaunussa Ilmajoelle, eikä siitä matkasta minulla ole paljonkaan muistikuvia. Siinä mielessä oli oli turvallinen, koska vanhemmat ja rakkaat kotieläimet olivat mukana. Yksitoikkoinen ja pitkä sekin matka oli, eikä hygieniasta ollut tietoa-kaan.

Ilmajoella kävin alakoulun toisen luokan loppuun. Meidät oli sijoitettu isoon Yli-Karjanmaan taloon enon perheen kanssa. Kummallakin perheellä oli asuttavanaan yksi huone. Enon perhe asui vinttihuoneessa, heitä oli kolme aikuista, sillä Ristinä-mummo asui heidän kanssaan, ja neljä lasta. Neljäs syntyi siellä ollessa.

Meitä oli kaksi aikuista ja neljä lasta. Huoneissa ei ollut mukavuuksia. Äiti ja mummo paistoivat piirakoita talon puolella ja tarjosivat niitä talonväelle. Isäntä lausui mielipiteenään: ”Hyviähän nämä ovat, mutta kyllä minä syön potut pottuina ja leivän leipänä.”

Keväällä lähdimme taas härkävaunussa etelää kohti Loimaalle. Pikku sisko Eeva oli kovasti kipeänä, ja hänet vietiin suoraa päätä Loimaan sairaalaan, josta hän pääsi pois vasta kesällä. Loimaan Pappisissa meidän kuusihenkinen per-

heemme sijoitettiin isoon, tylyyn Soro-nimiseen taloon, jonne ei evakkoja olisi millään otettu; poliisin kanssa meidät sinne sijoitettiin.

Majapaikaksi osoitettiin hatara pakaritupa, jonka seinänraosta päivä paistoi. Isä kävi siitä valittamassa asutustoimistossa, vaan siinäpä asuimme sen talven. Sähkövaloa ei ollut, ja vesi oli aamulla jäässä ämpärisä lattialla. Vieressä oli päärakennus ja siinä monta huonetta, asukkaita kolme.

Eeva-siskon toivuttua hengenvaarallisesta kuumetaudista minä vuorostani sairastuin marraskuussa. Olin monta viikkoa korkeassa kuumeessa, vasta ennen joulua aloin toipua sen verran, että kuulin äidin ja Kirstin puhuvan, miten hyvää maksalaatikko oli ja että sitä saataisiin jouluna. Kun sitten jouluna maistoin sitä, oli kuin sahatuonon olisin pureksinut; vain kirpeä puolukkasurvos maistui joltain suussani.

Joskus tammikuussa olin sen verran parantunut, että jaksoin istua sängyn laidalla jalkojani riiputtaen. Kun talon Viola-karjako tuli käymään, hän löi käsiään yhteen ja sanoi: ”Herra Jumala, tuo laps on kuin kuuleman kuva!” Silloin aloin katsella luupuikkomaisia säariäni ja näin, miten laihat ne olivat.

Talon meininki oli erikoista: välillä kattilat lentelivät ulos ovesta vanhan parin ja vanhapiikatyttären riidellessä. Vanhaisäntä pyrki yöllä vesurin kanssa meitä tervehtimään, mutta sai isältä kelpo lennätyksen. Saunavuorollamme oli ovi jätetty auki ja vedet kaadettu lattialle.

Muuttopäivänämme äiti lähetti minut Irjan kanssa sanomaan kiitokset talonväelle: hän halusi näyttää, että meidät oli hyvin kasvatettu! Seistä tökötimme ovensuussa jonkin aikaa. Kun kukaan ei ollut näkeviinään meitä eikä kukaan kysynyt, mitä asiaa meillä oli, lähdimme pois sanomatta

mitään. Kyllä meitä Irjan kanssa on naurattanut se ”kiitos-reissu”!

Vihdoin oma tupa ja lupa

Viimeinen evakkopaikkamme oli Pöytyällä isossa Manttaali-nimisessä talossa. Siellä meillä oli isot huoneet muonamiehen pytingissä. Lehmät ja hevonen olivat talon karjan joukossa navetassa. Lampaat oli sijoitettu kylmään sikalaan, missä vilisi kissankokoisia rottia, mitkä kävivät siankaualolla syömässä. Ihan pelotti mennä sinne lampaita syöttämään.

Talonväki suhtautui ystävällisesti meihin, saimme jopa ottaa maahan pudoneita omenoita. Niin hapan-ta omenaa ei ollutkaan, ettei se olisi evakkolapselle kelvannut. Ilmajoella Pekka-vanki oli ravistellut meille paratiisiomenapuun hedelmiä syötäväksemme. Muissa evakkopaikoissa emme omenoita saaneet.

Evakkotaipaleemme päättyi, kun vanhempamme ostivat syrjäkylältä tilan, missä oli vain kaksi latorähjää ja pellonojat miehenkoruista puskaa täynnä. Pari ensimmäistä kesää meiltä meni niitä raivatessa. Uudisrakennukset tehtiin, ja elämä vakiintui, mutta kaipeus se ole vielä lääkään hellittänyt.

Hilkka Kerotie

PS. Kiitokset Onerva Purolle railakkaista kirjoituksista evakkomatkoilta. Tosin kielenkäyttö oli paikka-paikoin melkoisen ronskia. Minäkin rohkenin laittaa evakkotalojen nimet näkyviin kirjoitukseeni, koska asiat ja tapahtumat ovat totta.

Onervan kirjoituksessa kiinnitin huomioni lauseeseen: ”Tehkää perässä yhtä vähin henkisin vaurioin.” Vanhempamme olivat vaiti kokemuksistaan ja yrittivät sopeutua; meihin evakkolapsiin kokemukset jäivät elinikäiset jäljet.

Sama

Tapani Merta:

Tapanin Muisteloita

osa 2

Muistaakseni oli syksy, kun muutimme Häyhän taloon. Liisa oli jo kuusivuotias ja pääsi kuunteluoppilaaksi alakouluun. Sen muistan talvesta, että tien toisella puolella oli Jussilaisen talo, jossa myös viina maistui. Olin siellä käymässä, kun isäntä Jussi suuttui ja hakkasi nuorinta poikaansa remmillä. Onneksi emäntä meni väliin. Pelkäsin saavani selkääni minäkin.

Aikanaan tuli uusi aurinkoinen kesä. Naapurissa asui myös eräs leski: Anttonen tati. Hänen luonaan kävimme Liisan kanssa usein. Talo oli siisti ja hyvin hoidettu. Ollisiko aikanaan ollut Amerikan perintöjä?

Jussin äiti ei ollut kovin hyvä ihminen. Eemelin kanssa tuli sanomista, ja Eemeli joutui lähtemään. Tällä kertaa muutimme Oksentiinmäen kylään Ryösän taloon. Sinne menimme syksyllä. Talo oli keltainen ja pitkä. Väkeä ei ollut kuin isäntä, emäntä ja Liisan ikäinen poika.

Siitä talvesta en paljon muista. Oli paljon lunta, ja Vonkaojan yli oli tehty porraspuut. Pelkäsin ylittää jokea niitä pitkin, koska alla virtasi musta vesi. Talosta tie kulki Kurkijoelle päin, missä oli hyvä silta.

Tuli kevät, ja maantien laidasta löytyi kokonainen tyhjä talo. Talon oli teettänyt lautamies Korjonen Savojankylästä ja myynyt Juho Hartikalle, joka antoi Eemelin asua toisessa päässä taloa. Asunnossa oli kuusi huonetta ja sähkövalot.

Pihapiiriin kuului myös iso karjarakennus, aitta ja sauna. Oli taas kesä ja lämmintä. Talon ympärillä kasvoi suuria raitoja. Oli myös puutarha, jossa oli omenapuita. Tapahtui taas kaikenlaista kivaa jos huonoakin.

Eräällä tutkimusmatkalla talon karjarakennuksessa kiipesin navetan päätyikkunasta lantalan katolle. Samaan päätyyn tulivat myös sähköjohdot. Tartuin alimmaiseen johtoon tarkoitukseni keinua, mutta kun kas kävikään. Johdossa oli virta, ja käsiini paloivat langan jättämät jäljet, jolloin menetin tajuntani. Heräsin katolta.

Pääsin alas samaa tietä, mistä olin mennytkin. Äiti katsoi käsiäni ja kysyi, missä olin ollut. Olin vielä vähän pökkyrässä. Aikaa myöden parannuin. Virta katkaistiin navetasta.

Talon ohi virtasi pieni puro, joka yhtyi maantien toisella puolella Kurksiinjokeen. Vonkajokea kutsuttiin tällä nimellä juuri ennen Laatokkaa. Toisella puolella ojaa maantien varressa oli Mielosen nahkurinverstas, missä emme usein käyneet pahan hajun

vuoksi.

Kun tuli kuuluisat Kurkijoen markkinat kevättalvella, hommasimme Liisan kanssa ison saavin maantien sillan korvaan. Kannoimme purosta vettä markkinamiesten hevosille, joita kulki melkein jonossa. Pitkästä matkasta tulleita, Parikkalasta asti.

Melkein kaikki juottivat hevosensa ja saimme markan tai kaksi jokaiselta, samoin kuin paluumatkalla. Mutta silloin kauppa ei käynyt enää niin hyvin, ja lopetimme homman.

Sen ajan naapureita on vieläkin Loimaalla. Liisa kävi alakoulun Aromäen koululla Hartikan tyttöjen kanssa.

Tehtyjä ja peruttuja talokauppoja

Isoisäni sisko Eeva Merta meni naimisiin Johan Kylliäisen kanssa, molemmat Titon kylästä. Heidän toinen tyttärensä Miina meni naimisiin puuliikemies Kirveen kanssa. He ostivat entisen Merran Tanelin paikan takaisin Sauk-

”Johdossa oli virta, ja käsiini paloivat langan jättämät jäljet, jolloin menetin tajuntani. Heräsin katolta.

koselta. Varakkaana miehenä Kirves rakennutti komean talon, jossa olivat salit, kamarit ja kaksi sisäänkäyntiä. Taloon kuului iso navetta yli 20 lehmälle sekä

tallit ja muut ulkorakennukset.

Kirves osteli lisää maita. Aviopari Kirves sai kolme lasta: Väinön, Antin ja Olgan. Kirveen kuoltua Miina jäi yksin lasten kanssa. Väinö oli suunnilleen isäni ikäinen, ja hänestä tuli isäntä taloon. Hän oli isäni pikuserkku. Väinö oli perinteisesti viinaan menevää sorttia. Tavattaessa tuli puheeksi salopalstan myynti, missä oli hirsinen talonkehikko ikkunoita vailla, mutta uuni muurattuna. Kaupat tehtiin. Näin muutimme taas vuonna 1933.

Eemeli haki Hartikasta hevoset ja kärrit. Matka alkoi. Elisenvaaraan saakka matka sujui hyvin, ensin kylätietä ja sitten huonoa kuoppaista salotietä pitkin. Muistan kävelleeni kuorman jäljessä. Katselin kävellessäni alumiinisen juomamukin heilumista kuorman perässä olevasta narusta. Alkoi itkettäkin, kun ympärillä oli synkkä Relanderinkorpi. Se oli silloisen

presidentin metsää, ikivanhaa korpea.

Pääsimme lopulta Titon salolle ja purimme kuorman tulevaan kotiimme. Talon keskellä oli iso kasa kuivaa sammalta, johon nukahdin uupuneena. Äiti ja Liisakin olivat saapuneet, kun heräsin. Äidin tuoma eväsröyry maistui. Vajaan kilometrin päässä oli Nolvien talo, jonne olivat puhuneet tilapäisen asunnon. Sinne Eemeli oli vienyt makuu- ja muitakin vaatteita.

Sitten asiat menivät taas mutkikkaiksi. Eemeli oli hakenut vapaussotureille myönnettyä valtion takaamaa rintamamieslainaa. Laina myönnettiin vasta myöhemmin, kun maanviljelijä, kunnallisneuvos ja kansanedustaja Pekka Kiiski auttoi sen hakemisessa. Väinö Kirves ei jaksanut odottaa, vaan purki koko tilakaupan. Niin jouduimme taas asumaan tuvannurkassa syksyn ja talven.

Paljon hyviä naapureita

Talossa oli ennestään lauma lapsia. Me Liisan kanssa menimme joukossa huomaamatta, mutta ahdasta asumista se oli. Tuvan joka seinällä oli vuoteita ja kamaritkin täynnä. Oli hauskaakin, mäkeä laskettiin melkein joka päivä.

Koitti kevät. Eemeli sai 25 000 markan lainan. Schwartzin leski tai vanhapiika oli rakentanut mökin kuuden hehtaarin maapalalle, missä oli keskeneräinen ulkokuone ja vähän kauempana hirsinen navetaksi muunnettu lato. Vanhapiika tuli myyntipäälle, ja Eemeli osti. Vaelluksemme takaisin Titon kylälle päättyi.

”Jo meidän asuessamme Aromäen Korjosessa näytteli ratkaisevaa osaa sen ajan tekniikan huippu: äidin kotoaan perimä Singerin ompelukone.

Mökki oli laudoista rakennettu, sammaleet lämpöeristeenä ja vähän hutera. Olihan se kuitenkin oma, ja Eemelistä tuli isäntä. Täytin sinä syksynä kuusi vuotta. Lähimpiä naapureita olivat isän talolliset serkut, Adam ja Matti Kylliäinen perheineen. Naapureita olivat myös Schwartzit, Hämäläisen Jussi, Sihvoset, Sinkkosien Heikki ja Nolvit, jossa asuimme.

Seuraavana talvena viihdyin hyvin naapureissa, ainakin Kylliäisessä ruoka-aikana. Miksei muutenkin, sillä siellä oli seitsemän poikaa ja yksi tyttö. Pojista toiset olivat aikamiehiä ja nuoremmatkin kansakoulun käyneitä. Viimeisenä lapsuuden kesänä pyörin milloin missäkin.

Rautatie halkaisi kylän Salo- ja Keskikylään, joissa taloja oli yhteensä 57. Luettelen tähän Salokylän talot: kaksi Schwartzia, kaksi Hämäläistä, Vepsä, Sinervo, Laalo, Pöysti, Nolvi, Littunen, Rouhiainen, Repo, Sihvonen, Sinkkonen, Tontin Matti, Kainulainen ja Uimonen. Jokaisessa talossa vuorotellen sain aikani kulumaan hyvin.

Perheemme arkipäivää

Kerron nyt perheemme arkipäivästä noina aikoina. Jo meidän asuessamme Aromäen Korjosessa näytteli ratkaisevaa osaa sen ajan tekniikan huippu: äidin kotoaan perimä Singerin ompelukone. Äitimme alkoi ommella naisille pukuja ja miehille pussihousuja ym. Näin saimme rahaa elämiseen ja välttyimme joutumasta kunnan jauhoille. Kesällä hän kävi heinä ja viljan korjuussa taloissa.

Pukuompelu oli jokapäi-

väistä hommaa Titossa. Eemeli oli myös töissä, mutta rahat tahtoivat mennä, osa kurkun kautta ja osa kortinpeluussa, pelimiehiä kun oli. Siihen aikaan aikamiehet pelasivat korttia vapaaajallaan.

Asuinolot eivät parantu, sama mökki ja latonavetta aina sodan syttymiseen saakka vuonna 1939. Ei edes omaa saunaa saanut aikaiseksi, vaikka metsässä oli puita. Kävimme vuosikaudet naapurin saunassa. Siitä huolimatta elämä oli helpompaa, kun oli oma mökki. Kesäisin kävimme paljon marjassa ja sienessä. Niitä riitti koko talveksi.

Ne olivat hienoja kesäiä huolimatta ajoittaisista riidoista kotona. Äiti piilotteli omia rahojaan Eemeliltä. Kävimme Liisan kanssa aika usein isän Eino-veljen luona Alakylällä, Kielikoilla, myöhemmin Adamin, Impin ja mummon luona Lamminsuolla.

Vilkasta yöelämää

Eräänkin reissun muistan, kun olimme yötä. Kävimme nukkumaan Impin laittamaan sänkyyn. Ei uni tullut, alkoi nipistellä joka puolelta. Nousimme ylös ja huomasimme lutikoita joka puolella. Hiivimme ulos ja hakkasimme vaatteemme kiveä vasten. Menimme lautoon. Kuulimme kuorsaus- ta, joka tuli isosta viljalaatikosta. Nostimme kantta ja mitä näimme: Adam oli Impin kanssa autuaallisessa unessa. Arvasimme, mistä moinen johtui.

Kiipesimme heinäkasen päälle ja nukuimme sikeästi. Aamulla tulivat huutelemaan. Olimme vähän hiljaisia, kun emme kehdanneet sanoa, että olimme lutikoita paossa. Ihmettelimme, miten Anni-mummo sai yönsä nukkuttua. Kotiin palattuamme jouduimme huolelliseen syyniin.

Kävimme usein myös Vennossa. Ilmari oli ostanut Asemakylältä talon ja pajarakennuksen ja harjoitti Matti-isänsä ammattia sepänä. Oli yhdessä palvelukseen tulleen Martan kanssa, joka oli kotoisin Rautjärveltä. Martasta kehittyi niin hieno rouva, että hän toi papereita pajavieraiden jalkojen alle. Emme vierailleet siellä useinkaan, vaikka talo oli aivan koulumme lähellä.

Kävimme koulua Elisenvaaran vanhalla koululla. Kotoamme oli sinne matkaa noin viisi kilometriä. Talvella kuljimme tietttömiä teitä. Samaa koulua kävivät Haverisen lapset Nanna ja Sulo, joille tuli matkaa kuusi ja puoli kilometriä. Myös Sinkkosien Heikin Tekla-niminen tytär oli neljä kilometriä pitkän koulumatkamme varrella.

Jatkuu...

Liisa ja Tapani tuvan seinustalla vuonna 1938.

JATKOA SIVULTA 1

pitkää luovuimme Kalevan kerhohuoneesta ja aloimme järjestää kokouksiamme muualla, ensin Mummon kammarissa. Kerran olimme Kalevan kirkon seurakuntasalissa, jossa mukana olivat kirkkoherra Simo Koho, joka on jaakkimailaista sukua, Tampereen Karjala-seuran puheenjohtaja Vilho Ranki ja Kurkijokelaisen silloinen toimit-

taja Arvi Heinonen.

Sen jälkeen kokoonnuimme kerran veljeskodin ravintolassa Kaupissa ja useampia kertoja Amurin Helmessä ja UKK-instituutissa. Viimeiset minun järjestämäni tilaisuudet olivat kahvila Espressossa Aleksis Kiven kadulla.

Vanhoja ja uusia kuvia

Jälkeenpäin muistellen, tilaisuuksissamme oli mo-

nenlaista ohjelmaa. Kuuntelimme esittelyjä jäsenemme kotikylistä. Toiset kertoivat muistojaan lapsuudestaan tai evakkoon lähdöstään. Katselimme vanhoja valokuvia sekä säätien kokoelmasta että omiamme. Viljo ja Rainar Hakulinen olivat pari kertaa mukana, ja he ottivat kuvitamme joitakin kopioitaviksi kurkijokelaisten kuvarkistoon.

Keväällä 1999 esitteli

Tapio Nikkari tekemänsä Kumolan kirjan. Kerran keskustelimme junilla käynnin merkityksestä. Kun Kurkijoelle alkoi päästä, näimme jäsentemme siellä ottamia kotiseudun kuvia. Mummon kammarissa vuonna 1992 oli mukana helsinkiläisiä Viljo Hakulisen johdolla. Tapio Poutanen, joka oli varmaan ensimmäisiä Elisenvaarasäikäilyä, esitteli kuvin kotiseutumme sen hetkisiä

näkymiä. Silloin, kun en muuta ohjelmaa kokoukseen keksinyt, sepitin kurkijokelaisaiheisia juttuja, jotka luin ja lähetin sen jälkeen Kurkijokelaiseen.

Luonamme ovat vierailleet Kurkijoki-Seuran puheenjohtajina Matti Hämäläinen ja Mauri Rastas sekä Kurkijokelaisen toimittajat Arvi Heinonen, Eino Vepsä ja Raija Hjelm.

Vetovastuu Tapio Nikkarille

Vuosituhanen vaihteessa minulle alkoi tulla vuosi vuodelta vaikeammaksi hoidella tehtäviä kodin ulkopuolella. Työni jatkajaksi tuli silloin Tapio Nikkari. Vuonna 2002 hän on lähettänyt ensimmäisen kutsun. Hänen aikanaan on kokoonnuttu muun muassa Metsossa, Mäkikoskella, Nikkarilla ja Tallipihan Vatruskassa. Kun hän on järjestelmällisesti kerännyt valokuvia Elisenvaarasta, on hän kokouksissa esittänyt meille sekä näitä kokouksensa vanhoja ehjän Elisenvaaran kuvia että viime

vuosien aikana kotiseutummatkoilla otettuja venäläisten asuman Elisenvaaran murheellisia näkymiä.

Uskon, että toimintamme pysyy Nikkarin johdolla hengissä vielä monta vuotta, vaikka vanhimmas-ta päästä jäsenet harvenvatkin. Onhan viime aikoina tullut mukaan jo hiukan uuttakin sukupolvea.

Näin olemme tulleet tähän päivään. Toivotan teidät, niin helsinkiläiset kuin tamperelaisetkin tervetulleiksi tänne Äijälän karjalaiseen ympäristöön ja toivon, että tilaisuudesta muodostuisi meille miellyttävä kurkijokelainen hetki. Monelle tämä paikka on ennestään tuntematon karjalainen kulttuuritalo, todellinen helmi, jonka aarteisiin jo saimme tutustua. Kiitän tämän tilaisuuden järjestäjiä, seuramme johtoa, joka on tullut vieraaksemme sekä tilaisuuden tamperelaisista puuhamiesta, Tapio Nikkaria.

Olavi Kallioniemi

Kurkijoki-Seuran Tampereen osaston eli Tampereen seudun Kurkijokelaisten, kuten osasto itseään kutsuu, perustava kokous 15.11.1986 Rautatiealusten talolla. Edessä Kurkijoki-Seura ry:n puheenjohtaja Viljo Hakulinen.

Keväinen päivä

Äitienpäivää näin juhliitaan aina keväällä toukokuussa, juuri kun luonto herännyt on ja on hiirenkorvia puussa. Sinivuokot on kukkaan ehtineet, ja on valkovoikkojen vuoro. Muuttolinnut on kaukaa palanneet, kevätsointuja laulelee kuoro.

Oman päivän äiti on ansainnut, tuomme laulaen kiitoksemme. Miksi niin usein arjen puuhissa kiittää aina me muista emme? Niin pieni sana tuo kiitos on, hyvän mielen se kuitenkin antaa.

Monet pienet kätöset tänäänkin kukkakimppunsa äidille kantaa.

Ilmielin, kyneleat silmissä äiti ilolla ottaa ne vastaan, koko sydämensähän lämmöllä äiti rakastaa jokaista lastaan. Tämä tehtävä äidin tärkeä on, juuri suotu se häntä varten. Äiti olkoon enkelin suojassa sekä monien onnetarten.

Terttu Ketola

Täviisiä

No nyt ne on koko maalima kirjat iha sekasi. Kauhija käyp vouhotus. Oha näitä lauhkeita talvii olt monta kertaa ennekii. Vettä on sattaa lottuuttant ja mittar näyttänt lämpöasteita. Sit on saattant vaik huhtikuus mättää lunta taivaa täyvelt ja on olt mahottommii yöpakkasii. Parraillii kukkima alkaniest mustikatkaa on kaik palentunmii. Toukokuukii nii kylmä saattant olla, ettei oo mittää voint maaha panna. Vuuvet ei oo veljeksii keskenää. Tänä talven täviisii, toisen taas toiseliisii.

Terttu Ketola

Kohvilla

Kuuntelin heijä kohv'puhheitaa, heilt ei puuttunt yhtää mittää, kaik ol nii kohillaa et. Ikäneijot ossaa kasvattaa lapsiiki paremmi, ku muut luulisi.

Ois heil olt ottajii, iha ison talon isäntii, hyö ko niit ei huolimeet. Ois siin saant tulla, vaik millane rinssi, mut heil ei olis kelvant.

Kevvääil hyöki siristää silmiää, oisko jossai hyvä näkösi. Ei oo vappaan ainaskaa, kaik ovat jo homenokkii, ko multaa niskaa viskaa.

Anna

Tietoa Kanadasta

Kanadan Halifaxin kaupunki oli monille siirtolaisille Kanadaan saapumispaikka. Satamaan on tehty museo entisestä laiturista, ja sieltä löytyy arkisto henkilöistä, jotka saapuivat Kanadaan vuosina 1925-1935. Siellä kerrotaan myös kaikki Kanadan satamat. Tietoja löytyy myös kirjasta Kanadan suomalaisten historia 1-2, jonka on kirjoittanut Yrjö Raivio.

Kurkijoelta saapuivat Quebecin kaupunkiin Megantic-laivalla 17.7.1925 muun muassa Juho Tukia ja Albin Innanen Raholasta. Juho oli 27-vuotias ja Albin 26-vuotias. Juhosta ei ole tietoa, milloin hän on palan-

nut Kurkijoelle. Albin jäi Kanadaan ja perusti perheen sinne.

Kurkijoelta Kanadaan saapui myös muun muassa seuraavat henkilöt: Maria Mielonen, 31 v. Korpisaresta Halifaxiin 27.2.1928, Juho Karjalainen, 23 v. Quebeciin 19.7.1929, Juho Karjalainen, 35 v. Halifaxiin 24.5.1930. Korpisarelaisesta Tuomas Tontista ei löydy tietoa Kanadan arkistosta. Ehkä hän onkin mennyt USA:han.

Tiedot on lähettänyt Suomeen Reino Kontulaiselle professori Kimmo Innanen Kanadasta.

Reino Kontulainen

Mieli-pide

Aleksander Rumjantseville

Veitte meiltä alueita, tuhositte siellä patsaat ja haudat. Kun olette laittaneet kaiken ennalleen, tulkaa sen jälkeen kyselemään venäläisten oikeuksista Suomessa.

Ei täällä olla piikkilanka-aidan takana, pois sa mennä. On venäläisiä, jotka moittivat oloja, mutta ei-

vät lähde poiskaan, eivät opiskele kieltämme eivät ammattia.

Mitähän oikeuksia Rumjantsev tällaisille penää? Entä huorat ja varkaat, niitä kun on meillä omastakin takaa?

Eino Ahokas Mikilä

Muistathan tehdä muuttaessasi osoitteenmuutoksen Kurkijokelaiselle?

Lehti ei saa uusia osoitteita tietoonsa automaattisesti. Postista saa "Osoite muuttuu" -kortteja, jotka kulkevat ilmaiseksi.

Kurkijokelainen, Koulukuja 7, 32200 LOIMAA
puh. (02) 762 2551 tai 050-521 3336
toimitus@kurkijokelainen.inet.fi

Nuori äiti ja äitienpäiväjuhla

Kuvassa Tiina Holm o.s. Teräväinen ja tyttärensä Julia Raumalta.

ONKS TIETOO VASTAUKSET

1. Uno Cygnaeukselle
2. Savukoskella
3. valmistajastaan Helsingin Teräshuonekalutehtaasta
4. teki itsemurhan
5. Veikko Huovisen
6. iho
7. Kain viljeli maata, ja Abel oli lammaspaimen.
8. Kateus: Abel menestyi paremmin ammatissaan.
9. Amazon Etelä-Amerikassa
10. mummupetäjä

Hymy huuleen

Uupumaton

Satakuntalaisisäntä moitti taksvärkkiä tekevä evakko-
pojan sahaa kovin tylsäksi,
koska sillä ei ollut monta-
kaan pöllä päivässä katkenut.

"Voi hyvä isäntä, vai tölmä.
Sehän on hyvä kunnos.
Semmonen liukas työkalu on
sit hyvä: illalla kun työt
lopettoa, nii on ko levänt ih-
mine ikkää", kuului selvitys.

Juolaht mielehein... Tuutulaulua lapselle laulan

Omassa lapsuudessaani tuutulaulut kuuluivat ilman muuta ihan jokapäiväiseen elämäämme. Mummo niitä meille useinkin lauleli. Mummothan ne ainakin maaseudulla olivat lapsen-
likkoina muiden ollessa muissa puuhissaan.

Lienen ollut noin nelivuotias enkä silloin enää mielelläni olisi päiväunille millään "kerinnyt". Mum-
molla oli asiaan kuitenkin omat konstinsa. Ei muuta kuin mummon syliin istumaan, kun hän lupasi laulaa sellaisen laulun, ettei siihen nuku.

Hiljaisella äänellä mummo sitten lauleli: "Älä nuku, älä nuku, älä nuku, älä nuku." Miten lieneekään useimmiten vain kävi niin, että tämä tyttöä nukkui laulusta huolimatta. Vähän vi-
haisena sitten herättyäni aloin mummolle kiukutella, miksi taas piti nukkua, vaikken olisi halunnut.

Viattomalla naamalla

mummo sitten vain tuumaili: "Mitäs ihmettä sie sit nukahit, vaik mie lauloin, et elä nuku, elä nuku?"

Mielestäni Lapin äidin kehtolaulu on ollut yksi kauneimpia tuutulauluja. Niinpä viime keväänä ajattelin, miksei se voisi samalla nuotilla olla vaikka karjalaisäidin kehtolaulu. Eipä aikakaan, kun sanoja alkoi vain tulla "ihan itsestään", ja niin syntyi tämä Tuutulaulua lapselle laulan.

Siitä onkin tullut ihan suuri suosikki monille. Sitä ovat laulaneet karjalaisäidit ja -mummot ristiäisissä, monissa lasten juhlissa, ja onpahan se ollut kostuttamassa monen silmäkulmia äitienpäiväjuhliksikin.

Kaikkille äideille oikein hyvää äitienpäivää ja laulelkaa lapsille ja lastenlapsille noita monia kauniita tuutulauluja, joita varmaankin omassa lapsuudessaanne olette kuulleet.

Terttu Ketola

Tuutulaulua lapselle laulan

Sanat: Terttu Ketola,
sävel: Lapin äidin
kehtolaulu

Mummo hiljaa laulelee
tuutiessa lasta,
hellin sanoin kertoilee
hälle Karjalasta:
Siell' on vaarat siniset,
liplattelee lainehet,
löytyy meille rakkaat
maat ja kukkaniityt,
haat.

Vanhat muistot täyttävät
nyt jo mummon mielen,
kuihtuneet kai siellä on
ruusut rapunpielen.
Kerran lapsen sinne
vien, näytän sulle
kotitien,
kuulet käet kukunnan,
näät kauniin Karjalan.

Mummo hiljaa hymyilee
katsellessa lasta:
Juuret löytyy lapsosein
sulsta Karjalasta.
Kunhan vähän
varttuneet, mummon
käteen tarttuneet,
kanssasi me kuljetaan
viel' yhdessä Karjalaan.

Maritta Jokinen, Matti Pulli ja Kari Nummila muistelevat nuoruusvuosien tapahtumia kirjan julkistamistilaisuudessa.

kun maailma ympärillä ei rakennukaan kaikin osin odotusten mukaisesti, on vähitellen aikaa ja tarvetta katsoa taaksekkin päin. Oman identiteetin rakennuspuut löytyvät usein omilta juurilta, siitä kaikesta, mikä on jäänyt taakse ja minkä arvon monesti tajuaa vasta ajan päästä.

Matin nuoruusvuosien pakinat heijastelevat hyvällä tavalla toisaalta juuriltaan tempautumisen tuskaa, toisaalta omien juurien uudelleen löytämisen riemua ja merkityksen oivaltamista. Samalla Matti tarjoaa myös meille muille oivallisia aineksia oman identiteettimme rakennuspuiksi ja tekee sen erittäin elämämyönteisellä tavalla. Aika tahtoo vähän kullatakin muistoja, mutta hyvää niin."

Saviseudulla syntynyt - kirjassa on samanlainen ulkoasu kuin Matti Pullin esi-koisteoksessakin Petäjämässä pesty, joka näki päivänvalon 2.5.2005. Ulkoasu on Veijo Lieskiven käsialaa. Veijo on Kurkijokelaisen lukijoille tuttu, sillä hän tahtaa eli muokkaa myös oman lehtemme sivujen ulkoasuun.

Pullin kirja on kotikutoisen oloinen. Sitä lukee viihdyttävänä sellainenkin, joka ei Loimaata, sen paikkoja ja ihmisiä entuudestaan tunne. Kaikki tulevat tutuiksi kirjaa lukiessa.

Matti Pulli tallentaa loimaalaismuistoja

Forssalainen apteekkari Matti Pulli on harrastajakirjoittaja. Hänen pakinoitaan Loimaan Lehteen on julkaistu nyt jo toinen kirja. Monen mielestä loimaalaisista historiaa on julkaistu kovin vähän. Pieni kustantamo Ooli Oy on ollut kuitenkin auttamassa tilannetta, ja viime aikoina onkin painettu paljon juuri loimaalaisista aiheista kirjoitettuja kirjoja. "Ooli on nykyään osa Priimus Group Oy:tä, mutta Ooli säilyy kustannusnimenä edelleen", kertoi toimitusjohtaja Jorma Rinne kirjan julkistamistilaisuudessa.

Veikko Laakso kirjoittaa Saviseudulla syntynyt -kirjan takakannessa Matti Pullin kirjasta seuraavalla tavalla: "Matin arjen eloa ja oloa huokuvat pakinat nostavat mieleen nostalgisia mielikuvia, sellaisia joita mielellään nautiskelee kahdenkin kirjan verran.

Tämä toinen osa maistuu pääosin 1960-luvulle. Meille sotien jälkeen syntyneille tuossa vuosikymmenessä oli ja on jotain erityistä.

Radio Luxemburg, merirosvoradio Nord ja anglo-amerikkalaisen populaarikulttuurin koko kirjo täytti nuoret päät Suopeltoa ja

Moskovaa myöten. Samaan aikaan eurooppalainen nuorisoliike rantautui myös meille. Tämän "modernin" maailman suuriin keskukseen - Helsinki, Turku, Tampere jne. - lähti kouluvuosiensa jälkeen moni meistäkin malttamattomin mielin ja maailmaa syleilevin odotuksin.

Lähdön toinen puoli oli juuriltaan tempautuminen. Koti-ikävä ei ainakaan tunnustettu, jotkut suhtautuivat maalaistaustaansa jopa hieman häpeillen.

Mutta aika tekee tehtävänsä. Kun eteenpäin pyristely iän myötä hellittää,

EHT-liiton jäsen

MARKO ROSENDAHL

Vastaanotto Heimolinnankatu 14 Loimaa

Ajanvaraus puh. (02) 763 1179

ERLUND-talo

Hengittävä hirsitalo. Rakenteissa ei muoveja eikä epäorgaanisia aineita. Englannin MTV:n valinta Suomen edustajaksi Grand Designs-ohjelmaan.

Asu terveellisesti, hengitä vapaasti unelmiesi talossa, Erlund-talossa!

MELLILÄN HIRSITYÖ

Ysitie 345, 32300 MELLILÄ

Kotimaan myynti:
Juhani Eklund p. 0400-530 979
e-mail: myynti@erlund-house.com

Asianajajia

ASIANAJAJA on asianajajaluetteloon hyväksytty lakimies, jolla on säädetty kokemus ja taito. Asianajajan toimintaa valvovat Asianajajaliitto ja oikeuskansleri. Asianajotoimistot hoitavat myös maksuttomia oikeudenkäyntejä ja oikeusturva-asioita.

Asianajotoimisto HEIKKI RANTANEN

Varatuomari
Julkinen kaupanvahvistaja
Kauppalankatu 9-11 B, Loimaa
p. (02) 762 2888, fax 762 2313
heikki.rantanen@kolumbus.fi

Asianajotoimisto JARI HEIKMAN OY

AA, VT Jari Heikman
AA, VT Katri Ranta-Eskola
VT Kaarina Nylamo
Turuntie 8-14, II krs. Loimaa
Puh. (02) 762 4400, fax 763 1301
jari.heikman@aatsto.inet.fi
www.heikman.com

MUSIIKKIVÄEN PALVELUPAIKKA LOIMAAN MUSIIKKI

Puh. (02) 7622 950

Oikokatu 3, Loimaa

Avoinna: ma-pe 12-18, la 10-14

KukkaBox

Puh. 762 2669

Vastapäättä Loimaan Aluesairaala

LAATUA EDULLISUUTTA AMMATTILAISelta

- Kellohuoltopalvelu
- Käsi- ja kivi-istutustyöt
- Sormuksien valmistus
- Ja nyt myös lasikaiverrus

KAIKKI PAIKAN PÄÄLTÄ

KELLOLIIKE

Juhani Lankinen Ky

Kauppalankatu 2, Loimaa

Puh. (02) 763 2760

(Kauppungintalossa vastapäättä)